

L. JANSEN

1964.

C

C

Aan de Voorzitter
van de Tweede Kamer-fractie
van de Partij v.d. Arbeid,
Dr. Ir. A. Vondeling.

ir. L. Jansen.
Segbroeklaan 360. Telef. 63 41 69.

's-Gravenhage 12 Januari 1964.

*subscript
bewaard*

memorandum 4-2-64
Geachte Heer Vondeling,

1. Reeds enige tijd geleden, is door U voor de T.V. een beroep gedaan op "iedereen, die meent door de Binnenlandse Veiligheids Dienst op niet juiste wijze te zijn behandeld, zich tot de Tweede Kamer te wenden" (Het Parool van 25 October 1963).
Het heeft mij moeite gekost aan Uw oproep gevolg te geven, omdat de feiten die mij het gevoel geven in de belangstelling te staan van de B.V.D., exact geoordeeld niet ondubbelzinnig verwijzen naar deze instelling. Dat ik niettemin mijn geval aan U voorleg, houdt verband met kortgeleden aan mij toevertrouwde belangen, waarvoor geen risico's mogen worden gelopen. Deze belangen zijn : op 23 December j.l. verzond ik verschillende door mij verzamelde rekwesten gericht aan de Minister van Justitie, ter ondersteuning van een dringend verzoek uit Indonesië van een ingenieur van Chinese origine (gehuwd met een Nederlandse dame) om een vergunning tot vestiging in Nederland.
2. De gedachte houdt mij bezig, dat de vreemdelingen-dienst van het Ministerie van Justitie als administrerende afdeling, de B.V.D. zou kunnen inschakelen en dat mogelijk mijn bemoeienis met deze visum-aanvraag (uitgaande van de veronderstelling in punt 1 aangegeven) ten nadele van betrokkene kan uitwerken. Daarnaast staat uiteraard mijn interesse, om als principieel democraat in een democratisch land te mogen leven, gevrijwaard van geheime politieke controle en indirecte pressie.
3. Allereerst de feiten waartussen ik een verband vermoed. Voor persoonsgegevens verwijs ik U naar bijlage.
In 1950 met verlof in Nederland zijnde - als Nederlands ambtenaar in Indonesische Overheidsdienst - werd ik verplicht een vragenlijst in te vullen inzake mijn politieke gedragingen, door een instantie gevestigd in het gebouw van het voormalig Ministerie van Overzeese Gebiedsdelen. Voor de rechtsgrond van deze verplichting interesseerde ik mij niet, in de mening verkerend, te maken te hebben met een routine-onderzoek ten aanzien van repatrianten en aspirant-repatrianten. X
4. Ik begon daar langzamerhand anders over te denken, toen bij mijn vele sollicitaties voor een werkring (te beginnen bij de centrale personeelsdienst van het Rijk), deuren voor mij gesloten werden, die bij het eerste contact wijd open leken te staan. Gezinsbelangen en de onzekerheid van mijn positie in Indonesië, noodzaakten naar andere bestaansmogelijkheden om te zien.

Dat was in 1950

Dat was in 1950 en in 1956, gedurende verloven doorgebracht in Nederland. Eerst een jaar na mijn pensioenering in 1958 slaagde ik er in bij de Gemeente Rotterdam plaatsing te vinden als tijdelijk leraar bij het middelbaar onderwijs.

Opvallend is dat geen van mijn oud-collega's, waarmede ik mij met betrekking tot ervaring, geschiktheid, leeftijd en referenties vergelijken kon (ik oordeel nuchter op dit punt), iets dergelijks overkomen is. Andere factoren deden blijkbaar hun invloed gelden, maar welke?

Ook de wegen naar het zo aantrekkelijk werk ten behoeve van de ontwikkelingslanden, bleken in de praktijk geblokkeerd. Misschien zegt het volgend voorval iets. In 1960 of daaromtrent werd door de United Nations' technical recruitment services, afd. Parijs, op mij een beroep gedaan beschikbaar te zijn voor een snel vertrek naar de Kongo, om daar de leiding te nemen van de exploitatie van een spoorlijn. Volgens de vertegenwoordiger van dat bureau vormde de instemming van het Hoofdkwartier in New York met mijn candidatuur, "geen vraagstuk". De bespreking vond plaats op het Nederlands Bureau van internationaal technische hulp, ressorterend onder het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarna viel een lange stilte. Let wel nadat de zaak was voorgesteld als een kwestie van grote urgentie. Het wachten moede, deelde men mij in den Haag mede, op mijn verzoek, vernomen te hebben, dat "de Belgen weer terug waren". Daarbij bleef het; geen officiële kennisgeving of toelichting meer.

Met nadruk verklaar ik van de functionarissen van het bureau van internat. techn. hulp in den Haag steeds een correcte welwillendheid te hebben ondervonden. Was men echter in zijn bewegingsvrijheid beperkt en werden beslissingen te elfder ure doorkruist door activiteiten van een inlichtingsdienst?

Om elk misverstand uit te sluiten: de feiten zelf vormen niet het onderwerp van een klacht, maar het gaat om hetgeen daarachter kan steken.

5. Ten aanzien van de redenen van de (vermoedelijke) belangstelling van de B.V.D. tast ik uiteraard in het duister. Bedoeld als informatie voor de vorming van een oordeel en om aan de vermoedens een concreter grondslag te geven, vermeld ik al gissend enkele mogelijke motieven.

- Vanaf 1922 ben ik bevriend met een vroegere studiegenoot ir. Sukarno, thans President van Indonesië. Omstreeks 1925 was ik lid van de Bandoengse "Algemene Studieclub" (voorloopster van de Indonesische Nationalistische Partij), gepresideerd door Sukarno; voorts enige tijd vaste medewerker van het door hem geredigeerd tijdschrift "Soeloeh Indonesia Moeda".

- In 1947 of daaromtrent was ik abonné van het ter ziele gegane tijdschrift "de Vrije Katheder". Toen mij het verhuld communistisch

karakter van dit tijdschrift

X | karakter van dit periodiek duidelijk werd, zegde ik het abonnement op. Dit ogenschijnlijk onbelangrijk feit vermeld ik, opmerkzaam geworden door een artikel van v. Randwijk in "Vrij Nederland", waarin gesteld werd, dat alle abonné's van de "Vrije Katheder" op de zwarte lijst van de B.V.D. waren geplaatst. Of woorden van deze strekking.

- Ik heb gearzeld om het punt dat nu komt, te noemen. Vermelding kan namelijk opgevat worden als een implicite beschuldiging aan het adres van de direct bij de onderhandelingen betrokken heren. Daarvoor bestaan geen redenen en iets dergelijks ligt ook niet in mijn bedoeling. Wel laat ik de mogelijkheid open, dat niet dadelijk bij de zaak betrokken, maar omtrent de dessous daarvan geïnformeerde personen, de weg naar de B.V.D. gevonden hebben.

(Wijlen ir. Djoeanda, in 1951 Minister van Verbindingen, benoemde mij in datzelfde jaar tot lid van de commissie voor de nationalisatie van de particuliere (Nederlandse) spoorwegen op Java.

De Nederlandse ondernemers voelden zich in hun eisen voor een (hoge) schadeloosstelling hevig gefrustreerd door mijn werkzaamheden voor en mijn invloed in de commissie.

Het woord "anti-Nederlandse activiteiten" valt dan even gemakkelijk, als het een gretig onthaal vindt in sommige kringen.

6. Teneinde het in punt 5 gegeven beeld afteronden, zijn in bijlage ^{x/} nog enkele gegevens vermeld. Zij zijn voor U persoonlijk bestemd, het aan U overlatend daaruit te putten voor inlichting ~~wan~~ anderen.

7. U zoudt mij zeer aan U verplichten, indien ik een antwoord mag ontvangen op de volgende vragen :

- (a) sta ik onder controle van de B.V.D. en zo ja, op grond waarvan?
b) zijn in het verleden door de B.V.D. inlichtingen aan derden over mij verstrekt, aan wie en van welke aard waren deze inlichtingen?

Wellicht wilt U de ontvangst van deze brief bevestigen.

U warm dankend voor de moeite, die U zich voor een onderzoek getroosten wilt, verblijf ik met gevoelens van de meeste hoogachting,

Uw, L. van

x/ bij de heer Voncken gebleven.

STATEN-GENERAAL
TWEEDE KAMER

Afschrift bestemd voor de leden
van de vaste Commissie voor de B.V.D.

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer-fractie van de
Partij v.d. Arbeid.
Dr. Ir. A. Vondeling.

ir. L. Jansen
Segbroeklaan 360. Tel. 634169

's-Gravenhage, 12 januari 1964.

Zeer geachte Heer Vondeling,

1. Reeds enige tijd geleden, is door U voor de T.V. een beroep gedaan op "iedereen, die meent door de Binnenlandse Veiligheids-Dienst op niet juiste wijze te zijn behandeld, zich tot de Tweede Kamer te wenden" (Het parool van 25 oktober 1963).

Het heeft mij moeite gekost aan Uw oproep gevolg te geven, omdat de feiten die mij het gewel geven in de belangstelling te staan van de B.V.D., exact geoordeeld niet ondubbelzinnig verwijzen naar deze instelling. Dat ik niettemin mijn geval aan U voorleg, houdt verband met kortgeleden aan mij toevertrouwde belangen, waarvoor geen risico's mogen worden gelopen. Deze belangen zijn: op 23 December j.l. verzond ik verschillende door mij verzamelde rekwisten gericht aan de Minister van Justitie, ter ondersteuning van een dringend verzoek uit Indonesië van een ingenieur van Chinese origine (gehuwd met een Nederlandse dame) om een vergunning tot vestiging in Nederland.

2. De gedachte houdt mij bezig, dat de vreemdelingen-dienst van het Ministerie van Justitie als administrerende afdeling, de B.V.D. zou kunnen inschakelen en dat mogelijk mijn bemoeienis met deze visum-aanvraag (uitgaande van de veronderstelling in punt 1 aangegeven) ten nadele van betrokkene kan uitwerken. Daarnaast staat uiteraard mijn interesse, om als principieel democraat in een democratisch land te mogen leven, gevrijwaard van geheime politieke controle en indirecte pressie.

3. Allereerst de feiten waartussen ik een verband vermoed. Voor persoonsgegevens verwijs ik U naar bijlage. In 1950 met verlof in Nederland zijnde - als Nederlands ambtenaar in Indonesische Overheidsdienst - werd ik verplicht een vragenlijst in te vullen inzake mijn politieke gedragingen, door een instantie gevestigd in het gebouw van het voormalig Ministerie van Overzeese Gebiedsdelen. Voor de rechtsgrond van deze verplichting interesseerde ik mij niet, in de mening verkerend, te maken te hebben met een routine-onderzoek ten aanzien van repatrianten en aspirant-repatrianten.

4. Ik begon daar langzamerhand anders over te denken, toen bij mijn vele sollicitaties voor een werkring (te beginnen bij de centrale personeelsdienst van het Rijk), deuren voor mij gesloten werden, die bij het eerste contact wijd open leken te staan. Gezinsbelangen en de onzekerheid van mijn positie in Indonesië, noodzaakten naar andere bestaansmogelijkheden om te zien.

Dat was in 1950 en in 1956, gedurende verloven doorgebracht in Nederland. Eerst een jaar na mijn pensioenering in 1958 slaagde ik er in bij de Gemeente Rotterdam plaatsing te vinden als tijdelijk leraar bij het middelbaar onderwijs.

Opvallend is dat geen van mijn oud-collega's, waarmee ik mij met betrekking tot ervaring, geschiktheid, leeftijd en referenties vergelijken kon (ik oordeel nuchter op dit punt), iets dergelijks overkomen is. Andere factoren deden blijkbaar hun invloed gelden, maar welke?

Ook de wegen naar het zo aantrekkelijke werk ten behoeve van de ontwikkelingslanden, bleken in de praktijk geblokkeerd. Misschien zegt het volgend voorval iets. In 1960 of daaromtrent werd door de United Nations' technical recruitment services, afd. Parijs, op mij een beroep gedaan beschikbaar te zijn voor een snel vertrek naar de Kongo, om daar de leiding te nemen van de exploitatie van een spoorlijn. Volgens de vertegenwoordiger van dat bureau vormde de instemming van het Hoofdkwartier in New York met mijn candidatuur, "geen vraagstuk". De bespreking vond plaats op het Nederlandse Bureau internationaal technische hulp, ressorterend onder het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarna viel een lange stilte. Let wel nadat de zaak was voorgesteld als een kwestie van grote urgentie. Het wachten moede, deelde men mij in den Haag mede, op mijn verzoek, vernomen te hebben, dat "de Belgen weer terug waren". Daarbij bleef het; geen officiële kennisgeving of toelichting meer. Met nadruk verklaar ik van de functionarissen van het bureau van internat. techn. hulp in den Haag steeds een correcte welwillendheid te hebben ondervonden. Was men echter in zijn bewegingsvrijheid beperkt en werden beslissingen te elfder ure doorkruist door activiteiten vaneen inlichtingendienst? Om elk misverstand uit te sluiten: de feiten zelf vormen niet het onderwerp van een klacht, maar het gaat om hetgeen daarachter kan steken.

5. Ten aanzien van de redenen van de (vermoedelijke) belangstelling van de B.V.D. tast ik uiteraard in het duister. Bedoeld als informatie voor de vorming van een oordeel en om aan de vermoedens een concreter grondslag te geven, vermeld ik al gissend enkele mogelijke motieven.

Vanaf 1922 ben ik bevriend met een vroegere studiegenoot ir. Sukarno, thans President van Indonesië. Omstreeks 1925 was ik lid van de Bandoengse "Algemene Studieclub" (voorloopster van de Indonesische Nationalistische Partij), gepresideerd door Sukarno; voorts enige tijd vaste medewerker van het door hem geredigeerd tijdschrift "Soeloeh Indonesia Moeda".

In 1947 of daaromtrent was ik abonné van het ter ziele gegane tijdschrift "de Vrije Katheder". Toen mij het verhuld communistisch karakter van dit periodiek duidelijk werd, zegde ik het abonnement op. Dit ogenschijnlijk onbelangrijk feit vermeld ik, opmerkelijk geworden door een artikel van v.Randwijk in "Vrij Nederland", waarin gesteld werd, dat alle abonné's van de "Vrije Katheder" op de zwarte lijst van de B.V.D. waren geplaatst. Of woorden van deze strekking.

Ik heb geaarzeld om het punt dat nu komt, te noemen. Vermelding kan namelijk opgevat worden als een implicite beschuldiging aan het adres van de direct bij de onderhandelingen betrokken heren. Daarvoor bestaan geen redenen en iets dergelijks ligt ook niet in mijn bedoeling. Wel laat ik de mogelijkheid open, dat niet dadelijk bij de zaak betrokken, maar omtrent de dessous daarvan geïnformeerde personen, de weg naar de B.V.D. gevonden hebben.

Wijlen ir. Djoeanda, in 1951 Minister van Verbindingen, benoemde mij in datzelfde jaar tot lid van de commissie voor de nationalisatie van de particulere (Nederlandse) spoorwegen op Java. De Nederlandse ondernemers voelden zich in hun eisen voor een (hoge) schadeloosstelling hevig gefrustreerd door mijn werkzaamheden voor en mijn invloed in de commissie. Het woord "anti-Nederlandse activiteiten" valt dan even gemakkelijk, als het een gretig onthaal vindt in sommige kringen.

6. Teneinde het in punt 5 gegeven beeld afteronden, zijn in bijlage^{X)} nog enkele gegevens vermeld. Zij zijn voor U persoonlijk bestemd, het aan U overlatend daaruit te putten voor inlichting van anderen.

7. U zoudt mij zeer aan U verplichten, indien ik een antwoord mag ontvangen op de volgende vragen:

- a) sta ik onder controle van de B.V.D. en zo ja, op grond waarvan?
- b) zijn in het verleden door de B.V.D. inlichtingen aan derden over mij verstrekt, aan wie en van welke aard waren deze inlichtingen?

Wellicht wilt U de ontvangst van deze brief bevestigen. U warm dankend voor de moeite, die U zich voor een onderzoek getroosten wilt, verblijf ik met gevoelens van de meeste hoogachting,

Uw, w.g.L.Jansen.

x) bij de heer Vondeling gebleven.

STATEN-GENERAAL
TWEEDE KAMER

Afschrift bestemd voor de leden van
de vaste Commissie voor de B.V.D.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Aan de heer Mr.W.Koops
Griffier van de vaste commissie voor
de Binnenlandse Veiligheidsdienst
Binnenhof 1a.

Onderwerp: request ir.L.Jansen

Afd.KABINET   Nr.53107

's-Gravenhage, 8 april 1964.

Naar aanleiding van het mij in afschrift toegezonden request van de heer ir.L.Jansen te 's-Gravenhage deel ik u mede, dat de sub 7 in dit request gestelde vragen ontkennend kunnen worden beantwoord, daar noch de Binnenlandse Veiligheidsdienst noch de Haagse politie over gegevens omtrent betrokkene beschikt.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

w.g.E.Toxopeus.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

AAN de heer Mr.W.Koops
Griffier van de vaste commissie
voor de
Binnenlandse Veiligheidsdienst
Binnenhof 1a.

Bijlagen:

Uw brief van:

Directie

Hoofdafd.

Afd. **KABINET**

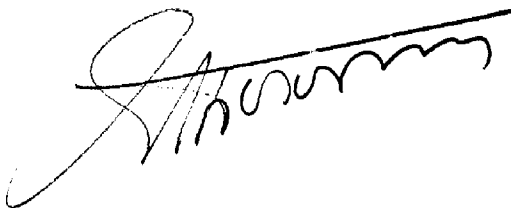
Nr. 53107

Onderwerp: request ir.L.Jansen

's-Gravenhage, 8 april 1964.

Naar aanleiding van het mij in afschrift toegezonden request van de heer ir.L.Jansen te 's-Gravenhage deel ik u mede, dat de sub 7 in dit request gestelde vragen ontkennend kunnen worden beantwoord, daar noch de Binnenlandse Veiligheidsdienst noch de Haagse politie over gegevens omtrent betrokkene beschikt.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

STATEN-GENERAAL
TWEDE KAMER

Afschrift bestemd voor de leden van
de vaste Commissie voor de B.V.D.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Aan de heer Mr.W.Koops
Griffier van de vaste commissie voor
de Binnenlandse Veiligheidsdienst
Binnenhof 1a.

Onderwerp: request ir.L.Jansen,

Afd.KABINET

Nr.53107

's-Gravenhage, 8 april 1964.

Naar aanleiding van het mij in afschrift toegezonden request van de heer ir.L.Jansen te 's-Gravenhage deel ik u mede, dat de sub 7 in dit request gestelde vragen ontkennend kunnen worden beantwoord, daar noch de Binnenlandse Veiligheidsdienst noch de Haagse politie over gegevens omtrent betrokkene beschikt.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

w.g.E.Toxopeus.

's-Gravenhage, 15 april 1964.

Aan de Heer Ir L.Jansen,
Segbroeklaan 360,
's-GRAVENHAGE.

Geachte Heer Jansen,

Hierbij heb ik de eer U mede te delen dat, naar de vaste Commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de B.V.D. gebleken is, de Binnenlandse Veiligheidsdienst nimmer met U enigerlei bemoeienis heeft gehad.

De in Uw schrijven van 12 januari j.l. sub 7 gestelde vragen kan ik derhalve op de meest volstrekte wijze ontkennend beantwoorden.

Hoogachtend,

[✓]
(Dr. A. Vondeling)

Voorzitter der Commissie.

retour prieffen BVD eie

91724

's-Gravenhage, 15 april 1964.

Aan de Heer Ir L.Jansen,
Segbroeklaan 360,
's-GRAVENHAGE.

Geachte Heer Jansen,

Hierbij heb ik de eer U mede te delen dat, naar de vaste Commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de B.V.D. gebleken is, de Binnenlandse Veiligheidsdienst nimmer met U enigerlei bemoeienis heeft gehad.

De in Uw schrijven van 12 januari j.l. sub 7 gestelde vragen kan ik derhalve op de meest volstrekte wijze ontkennend beantwoorden.

Hoogachtend,

(Dr. A. Vondeling)

Voorzitter der Commissie.